

Foreningen våre rovdyr
Postboks 195
2151 ÅRNES

Trondheim, 10.03.2017

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2015/9444

Saksbehandler:
Nils Kristian Grønvik

Avgjørelse av klage fra Foreningen Våre Rovdyr på vedtak om skadefelling av tre jerver i Rendalen kommune

Miljødirektoratet tar klagen fra Foreningen Våre Rovdyr til følge og opphever Fylkesmannen i Hedmark sitt vedtak av 23. august 2015 om tillatelse til felling av 3 jerver i Rendalen kommune. Å tillate felling av 3 jerv fremstår etter direktoratets vurdering som uforholdsmessig i den konkrete skadesituasjonen.

Vi viser til klage fra Foreningen Våre Rovdyr datert 8. september 2015.

Sakens bakgrunn

Sølen Hamnelag søkte den 23. august 2015 om fellingstillatelse på et uspesifisert antall jerv innenfor Sølendalen Hamnelag sitt beiteområde i Rendalen kommune i Hedmark. Bakgrunnen for søknaden var at det var gjenfunnet ett lam som var dokumentert tapt til jerv, og at det i området var observert ei jervetispe med tre unger og en enslig voksen jerv. Av søknaden fremgår det at det i løpet av vinteren 2015 var dokumentert DNA fra et stort antall jerv, spredt over et større område.

Fylkesmannen ga den 23. august 2015 muntlig tillatelse til felling av tre jerver i beiteområdet, og bekreftet dette i skriftlig vedtak den 25 august 2015. Av vedtaket fremgår det at Fylkesmannen anser skadeomfanget som begrenset, men at det foreligger et betydelig skadepotensial dersom flere jerver oppholder seg i området. Fellingsperioden ble fastsatt frem til 1. september 2015.

Ved utløpet av fellingsperioden den 1. september var det ikke felt jerv, og Sølendalen Hamnelag søkte om forlengelse av fellingsperioden. Sanking pågikk på dette tidspunktet fortsatt for enkelte besetninger.

Fylkesmannen innvilget forlengelse av fellingsperioden i brev 2. september 2015, og forlenget fellingsperioden på tre jerv til 9. september. Gjennom den siste del av beitesesongen var det dokumentert flere sau tapt til jerv i beiteområdet. I vurderingen vektla Fylkesmannen at skadeomfanget var vesentlig, og at det fortsatt var et betydelig skadepotensial.

Foreningen Våre Rovdyr klagde den 8. september på fellingstillatelsene.

Klagers anførsler

Det klages på at tiltaket ikke er individrettet og at skadesituasjonen er svært begrenset. Da skadefellingstillatelsen ble gitt den 23. august var det kun dokumentert ett lam tapt til jerv i beiteområdet. Å tillate skadefelling av tre jerv når det kun er gjenfunnet ett kadaver virker ikke særlig individrettet. Tillatelsen kan føre til at tispa med tre unger felles, mens hannen som kan være skadegjøreren slipper unna.

Klager mener det fremstår som uklart hvordan Fylkesmannen mener at fellingslaget skal vurdere hvilke eller hvilket individ som utgjør skadepotensialet. Tiltaket er dermed ikke individrettet og strider derfor mot lovgrunnlaget som Fylkesmannen legger til grunn for tillatelsen. Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak, som tidligsanking, virker heller ikke grundig vurdert.

Fylkesmannens kommentarer til klagen

Fylkesmannen opplyser at det aktuelle beiteområdet hvor fellingstillatelsen ble gitt ligger i blå sone, som er viktig for å oppnå bestandsmålsettingene for rovviltartene, men rommer også noen viktige beiteområder. Sølendalen regnes som et slikt viktig beiteområde, og innenfor dette området skal hensynet til beitedyr prioriteres.

I en situasjon der det oppholder seg flere jerver innenfor et beiteområde hvor det er oppdaget skader, vil det i liten grad være mulig å dokumentere hvilke dyr som er skadegjørere. Som grunnlag for vedtaket om skadefelling var det imidlertid skadepotensialet som forelå ved at flere jerver oppholdt seg innenfor området som ble tillagt avgjørende vekt. Ved at de jervene som hadde tilhold i området, alene eller sammen, ble vurdert å utgjøre et betydelig potensial for fremtidige skader, anså Fylkesmannen at det var grunnlag for å gi en fellingstillatelse som rettet seg mot flere av disse individene uten at det var avklart hvilke(t) dyr som hadde forårsaket skade. Fylkesmannen vurderte skadeomfanget på vedtakstidspunktet som begrenset, men det gikk fortsatt et stort antall sau på beite i området, og erfaringer fra tidligere år har vist at faren for jerveskader øker betydelig i siste del av beitesesongen.

Når det gjelder andre forebyggende tiltak viser Fylkesmannen til at tidlig nedsanking allerede var igangsatt for to besetninger i området, men det gikk fortsatt rundt 1000 sau i området. Nedsanking ville ta så lang tid at dette ikke i tilstrekkelig grad kunne forhindre omfattende skader. Ved vurdering av om skadefellingstillatelse skulle gis ble det tatt hensyn til områdets betydning som beitemark, skadenes omfang og utvikling, potensialet for fremtidige skader og muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

Lovgrunnlaget

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) danner den juridiske rammen for Miljødirektoratets vedtak i saken.

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1) lyder:

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i enhver region.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Det vises til naturmangfoldloven § 18 første ledd b), jf. rovviltforskriften § 9, jf. §§ 1 og 3, hvor det fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...) b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, (...)

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 9 (Fylkesmannens myndighet til iverksetting av betinget skadefelling):

Fylkesmannen kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om iverksetting av felling for å forhindre fremtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltneemnden, jf. forskriften § 8, eller Miljødirektoratet, jf. § 13. Fylkesmannen kan delegere sin myndighet til iverksetting av slik felling til kommunen i særskilte tilfeller.

Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:

- a) områdets betydning som beitemark*
- b) skadenes omfang og utvikling*
- c) potensialet for fremtidige skader*

d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område, tidsrom og antall dyr.

Rovviltnemda hadde i vedtak 25. mars og 6. mai 2015 fastsatt betinget skadefellingskvote på til sammen 18 jerver i Hedmark.

Politiske og forvaltningsmessige rammevilkår:

Bestandsmålet for jerv i region 5 Hedmark er 5 årlige ynglinger. Det vises til Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften § 3. På tidspunkt for vedtaket forelå registrerte bestandstall for 2014 som viste 10 ynglinger av jerv i Hedmark.

Miljødirektoratets vurdering

Klagen er rettidig, og klager anses å ha rettslig klageinteresse.

Direktoratet tiltrer Fylkesmannens vurdering av at det ikke forelå annen tilfredsstillende løsning enn skadefelling for å avverge eventuelle fremtidige skader. Sinking var igangsatt, men var ikke egnet til fullstendig å skille beitedyr og rovdyr i området i løpet av kort tid.

Direktoratet finner derimot ikke grunnlag for å konkludere med at det ikke forelå noen annen tilfredsstillende løsning enn å tillate felling av tre jerver, jf. rovviltforskriften § 9 annet ledd. Verken beitelaget eller Fylkesmannen redegjør for hvilken vurdering som ligger til grunn for at det er påkrevd med uttak av 3 individ, sett i lys av at kun ett lam er påvist tapt til jerv. Med kun ett dokumentert kadaver og observasjoner av minst to voksne jerver og tre unger legger direktoratet til grunn at fellingstillatelsen åpner for felling av minst to individ ut over det individet som hadde voldt skade. Direktoratet kan ikke se at sannsynligheten for at skadene ville opphørt ved uttak av færre av de observerte individ er vurdert.

Med et begrenset skadeomfang, og ingen kunnskap om hvilket individ som hadde voldt skade, mener direktoratet at det var påkrevd å først tillate felling av ett individ. Hvorvidt det deretter var grunnlag for uttak av flere individ, måtte vurderes på grunnlag av skadenes omfang og utvikling etter at dette individet var tatt ut.

Miljødirektoratet finner etter dette at vilkåret i rovviltforskriften § 9 annet ledd om at *felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut i fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning* ikke er oppfylt, og klagen fra Foreningen Våre Rovdyr tas til følge. Fylkesmannens vedtak oppheves. Ettersom klagesaken avgjøres etter at sinking er avsluttet, og skadepotensialet ikke lenger er til stede, fatter Miljødirektoratet ikke nytt vedtak i saken.

Vedtak

Miljødirektoratet opphever Fylkesmannen i Hedmark sitt vedtak 25. august 2015.

Klager gis medhold.

Miljødirektoratets vedtak er endelig og kan ikke påklages videre.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Yngve Svarte	Knut Morten Vangen
Direktør Arts- og vannavdelingen	seksjonsleder

Kopi til:

Fylkesmannen i Hedmark	Postboks 4034	2306	Hamar
Rendalen kommune		2485	RENDALEN
Sølendalen Hamnelag			